

Nada Bezić

Tone Kralj kot ilustrator glasbenih publikacij

Ključne besede: Tone Kralj, Breda Šček, glasbene publikacije, art déco

DOI: 10.4312/ars.11.1.134-146

Kadar je muzikolog zaposlen v glasbeni zbirki, kakor sem jaz, je vsak dan v stiku z gradivom, ki bi lahko bilo raziskovalna tema v okviru različnih muzikoloških disciplin. Ena od njih je glasbena ikonografija, ki se ukvarja z likovnimi deli, objavljenimi v glasbenih publikacijah, pri čemer so povečini na platnicah. O tem sem prvič pisala v besedilu o notnih objavah dunajske založniške hiše Édition *Slave* (Bezić, 1999), pred kratkim pa sem napisala dve daljši študiji o gradivu iz časa art déco, ki je v knjižnici in arhivu Hrvaškega glasbenega zavoda v Zagrebu. Prva je bila objavljena v Ljubljani leta 2015 v zborniku *Musica et artes. Ob osemdesetletnici Primoža Kureta* (Bezić, 2015), druga študija z naslovom *Artefakti art décoa – primjeri iz knjižnice i arhiva Hrvatskog glasbenog zavoda u Zagrebu* pa bo objavljena v mednarodnem muzikološkem zborniku (Bezić, 2017). Te raziskave je spodbudil zagrebški Muzej za umetnost in obrt, kjer je bila leta 2011 odprta razstava z naslovom *Art déco u umjetnost u Hrvatskoj između dva rata*. Ko sem spremljala priprave na to veliko razstavo, sem avtorje opozorila na zanimivo oblikovanje platnic na tiskanih glasbenih publikacijah v 20. letih prejšnjega stoletja, ki jih hrani Hrvaški glasbeni zavod (HGZ), kjer delam kot vodja knjižnice in arhiva. Ko so iz muzeja HGZ zaprosili za izposojno teh glasbenih publikacij za razstavo *Art déco*, me je to spodbudilo, da sem poiskala še drugo likovno in ne samo notno zanimivo gradivo, torej gradivo iz 20. in 30. let. Tako sem v vitrinah preddverja velike dvorane HGZ pripravila razstavo *Art déco u HGZ-u* (februar–junij 2011). Na razstavi je bilo naslednje gradivo: 24 muzikalij, 2 knjigi, 2 časopisa, 4 koncertni programi, 4 razglednice, 1 dopis in 1 račun – vse iz časa med letoma 1920 in 1930.¹

Gradivo, ki je bilo na razstavi v HGZ, zastopajo likovna dela 15 umetnikov, ki so se rodili med letoma 1873 in 1903. Največ jih je iz Hrvaške: Oto Antonini, Ljubo Babić, Joso Bužan, Sergije Glumac, Vladimir Kirin, Tomislav Krizman, Jozo Kljaković, Marko Rašica, Ivo Tijardović in Radovan Tommaseo. Sledita dva Rusa: Natalija Sergejevna Gončarova in Vladimir Ivanovič Žedrinski, ter po en Srb – Dušan Janković –, en Slovenec – Tone Kralj – in en Avstrijec – Hans Neumann. Rečemo

1 Za razstavo gl. članke *Art déco ...*, 2011 in Bezić, 2011 (oba članka sta dostopna tudi na spletu: <http://www.hgz.hr/glasila>). Razstavni katalog je v dokumentaciji knjižnice HGZ.



lahko, da je narodna pripadnost avtorjev, katerih dela so bila izbrana iz zbirke HGZ, pravzaprav zrcalo kulturnih in drugih gibanj v 20. letih, gledano z zornega kota Zagreba. Med njimi je Hans Neumann edini tujec, ki je oblikoval platnice za objavo glasbenega dela hrvaškega avtorja, ostaja pa vprašanje, ali bi v hrvaški umetnostni dediščini našli še kakšne primere. Trinajst avtorjev je delovalo na ozemlju Kraljevine SHS, devet pa jih je sodelovalo na Mednarodni razstavi dekorativnih umetnosti v Parizu leta 1925, kar pove, da so se z oblikovanjem glasbenih edicij (not in koncertnih programov) ukvarjali v resnici najboljši likovni umetniki.² Umetniki so se povečini čitljivo podpisali ali na svoja dela vsaj zapisali začetnice, nekaj avtorjev je izrecno navedenih v kolofonu, v dveh primerih – Janković in Kralj – pa sem morala do podatkov o avtorju priti s pomočjo lastnega raziskovanja. Zaenkrat je šest avtorjev ostalo neidentificiranih.³

Na razstavi *Art déco u HGZ-u* je bila tudi izjema, notna objava, ki ni iz fonda knjižnice HGZ, vendar je tako posebna, da si je v resnici zaslužila predstavitev na razstavi. Gre za 33 harmonizacij narodnih pesmi za mešani zbor *Kadar jaz, dekle, umrla bom* slovenske skladateljice Brede Šček (1893–1968), ki je v moji lasti. Ime avtorja ilustracije, slovenskega slikarja, grafika in kiparja Antona (Toneta) Kralja (1900–1975), je razvidno iz podpisa na sliki, ki krasí ovitek; ob podpisu sta številki 33, ki zaznamujeta leto 1933. Avtentičnost identifikacije je potrdila tudi Nataša Golob, profesorica na Filozofski fakulteti v Ljubljani.⁴ Tone Kralj je bil vsestranski umetnik v razponu »od drobnih tiskov ali vinjet do monumentalnih stenskih slikarskih kompozicij in od plakatov ter simboličnih intimnih plastik do spomeniškega kiparstva« (Komelj, 1993, 46). Ilustracija na platnicah tega notnega tiska zvesto opisuje pravzaprav morbidno ljudsko besedilo – dekle grozi (verjetno bivšemu) mladeniču, da se bo ubila: »Kadar jaz, dekle, umrla bom, na beli postelji ležala bom. Tralaj, laj, li, laj laj lom! Mene štirje ponesejo, a tebe pa v morje vržejo, tralaj ... Nad mano bo rasla travica, nad tabo pa plavala barčica, tralaj ... Mene bodo jedli črvički, tebe pa morske ribice, tralaj ...« Ob tej ilustraciji lahko navedemo besede Milčka Komelja, da je v Kraljevem ustvarjanju od leta 1924 do konca tridesetih let videti »postopen prehod v večji realizem oziroma konkretnost, v tako imenovano novo stvarnost« (Komelj, 1993, 43).

2 V Parizu so razstavljali: Ljubo Babić, Dušan Janković, Vladimir Kirin, Jozo Kljaković, Tone Kralj, Tomislav Krizman, Marko Rašica (v sklopu predstavnikov zagrebške Obrtne šole), Radovan Tommaseo in Vladimir Žedrinski. Prim. razstavni katalog (*Exposition ...*, 1925).

3 To so avtorji, ki so oblikovali platnice vsak za eno glasbeno publikacijo iz Velike Britanije, Francije in Češke (tedaj Češkoslovaške), za dve notni publikaciji iz Hrvaške in za en koncertni program.

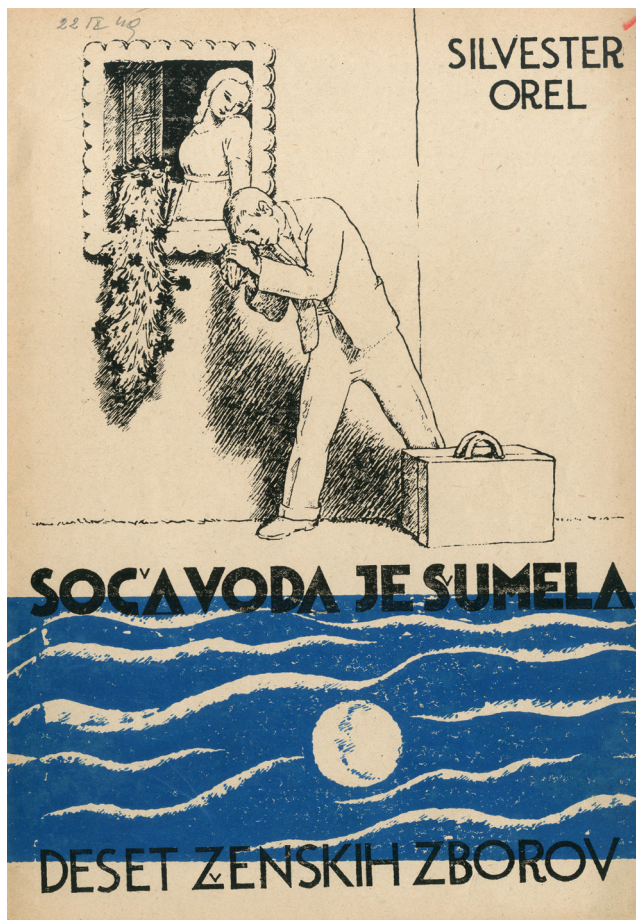
4 Dopis z dne 24. 5. 2011, dokumentacija avtorice.



Slika 1: Tone Kralj, ilustracija na platnicah zbirke Brede Šček *Kadar jaz, dekle, umrla bom*, Nada Bezić, Zagreb.

Ni naključje, da je ravno Tone Kralj ilustriral notno publikacijo Brede Šček; v njenem opusu so predvsem vokalne skladbe (zborovska dela in napevi). Med cerkvami, ki jih je poslikal Tone Kralj, je bila tudi cerkev v Avberju pri Tomaju, kjer je bil župnik skladateljčin brat Virgilij Šček (1889–1948), pomembna oseba v političnem in kulturno-prosvetnem življenju. Kralj je poslikavo v Avberju dokončal leta 1928, dve leti zatem pa je Breda Šček prišla živeti k svojemu bratu v Avber, kjer je ostala do leta 1934 (Nagode, 2012, 285–286). Če Kralja ni poznala že prej, ga je spoznala takrat; v teh letih je ilustriral kar šest njenih glasbenih izdaj, ki so izšle v Gorici in njenem rojstnem Trstu. Prav tako ni naključje, da se je zbirka *Kadar jaz ...* ohranila v notni zbirki sestre mojega deda Vide Rudolf (1900–1993), znane pod psevdonimom Stana Vinšek; bila je slovenska književnica, prevajalka in diplomirana pevka, oseba živahnega duha, ki sem jo dobro poznala. Vida Rudolf je bila iz Slovenskih Konjic, Breda Šček pa je kot učiteljica službovala v različnih krajih, od leta 1930 v Ločah pri Poljčanah.

Zato je umestna misel, da se je takrat pričelo njuno prijateljevanje ter se nadaljevalo s poklicnim sodelovanjem, ker je Vida prevajala Bredine pesmi v nemščino (zbirka *Med rožami*, Ljubljana, 1955), na skladateljičin opus pa je z navdihom in poznavanjem opozorila že leta 1938 v posebnem članku (V. S. R., 1938). V teh letih je Breda Šček uglasbila tudi osem pesmi Vidinega brata Iva Rudolfa (1893–1962), zdravnika in pesnika. Objavljene so bile leta 1935 v njeni zbirki *Čez Pohorje sinje*, eno Rudolfovo pesem pa je uglasbil Silvester Orel (1904–1974), soprog Brede Šček, in jo uvrstil v svojo zbirko *Soča voda je šumela*, ki je bila objavljena leta 1949 (Ajlec, 1960).



Slika 2: Tone Kralj: ilustracija na platnicah glasbene zbirke Silvestra Orela *Soča voda je šumela*, Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana.

Po smrti Vide Rudolf je moja družina podedovala njeno notno zbirko, ki je iz Ljubljane prešla v Zagreb. V njej je veliko slovenskih pesmi, med katerimi so nedvomno take, o katerih bi bilo vredno pisati.

Ko sem leta 2015 dokončala besedilo o tej glasbeni publikaciji, mi v Zagrebu niso bile na voljo vse knjige o Kralju, tako da sem prišla do sklepa, da bi »šele po pregledu vse literature o Kralju, ki vsebuje sezname njegovih del, lahko [...] zanesljivo rekla, ali je kateri slovenski umetnostni zgodovinar to publikacijo tudi omenil« (Bezić, 2015, 332–333). Medtem sem lahko pregledala ključno knjigo za to raziskavo, to je katalog *Tone Kralj. Retrospektiva, 22. januar – 22. marec 1998*, Moderna galerija Ljubljana (Kranjc, 1998). Po besedah Igorja Kranjca v uvodu h kataloškim prilogam (Kranjc, 1998, 133)⁵ je del seznama *Ilustracije, likovne opreme*, ki se nanaša na notno gradivo s Primorske, pripravil Marko Vuk iz Goriškega muzeja v Novi Gorici. Ta seznam (Kranjc, 1998, 144–145) navaja 22 notnih izdaj šestih slovenskih skladateljev, ki jih je ilustriral Tone Kralj. Ta podatek lahko dopolnim: z raziskovanjem po svetovnem spletu sem odkrila izdajo zbirke Brede Šček *Zbogom duša* iz leta 1934, ki ni navedena v tem katalogu in ni zabeležena v Cobissu.



Slika 3: Tone Kralj: ilustracija na platnicah glasbene publikacije Brede Šček *Zbogom duša*, zasebna zbirka, Ljubljana.

5 Podatek o avtorju je vzet iz kolofona.

Poleg tega COBISS navaja še štiri izdaje pesmi Silvestra Orla, ki jih je ilustriral Tone Kralj. Končni rezultat raziskovanja sodelovanja Toneta Kralja pri oblikovanju notnih objav pove, da je likovno opremil 17 izdaj skladb ali zbirk sedmih skladateljev; objavljene so bile v dveh obdobjih, največ med letoma 1932 in 1940, pet izdaj pa med letoma 1949 in 1954.⁶ Ko sem te objave iskala v katalogih dveh največjih hrvaških glasbenih knjižnic, Glasbene akademije Vseučilišča v Zagrebu ter Narodne in vseučiliščne knjižnice (Zbirka muzikalij in avdiogradiva), nisem našla niti ene. Vendar pa zbirko Brede Šček *Zvezda Marija* hranijo v Katedralnem glasbenem arhivu v Dubrovniku (gl. Katalog).

Dostopnih mi je bilo 12 Kraljevih likovnih oprem;⁷ vse kaže, da so zvečine enobarvne, pri večbarvnih pa prevladujeta modra in rumena barva (*Kadar jaz ... in Zvezda Marija*). Izdaje Brede Šček med letoma 1932 in 1935 imajo naslove s posebno oblikovanimi črkami, ki so očitno Kraljevo delo, posebno oblikovane so tudi na platnicah Premrlove *Maše*. Kralj je za platnice Premrlove in Vodopivčeve *Maše* izbral motiv Križanega, za zbirko nagrobnih pesmi Brede Šček *Zbogom duša* pa tri like (duše), ki se vzpenjajo, kakor da odhajajo v nebo. Zadnja Kraljeva ilustracija notnih publikacij, to je zbirka Brede Šček *Oj, Vrba*, je motivno in kompozicijsko zelo preprosta: ob Prešernovem portretu je risba njegove rojstne hiše. Pripovedne značilnosti ilustracij sem že opisala ob zbirki *Kadar jaz, dekle ...*, podobno pa velja tudi za zbirki Silvestra Orla *Soča voda je šumela* (v ilustraciji so vsebovane vse prvine prve kitice te pesmi: dekle sloni ob oknu, medtem ko se mladenič poslavlja od nje; na gladini reke se zrcali mesec) in *Raste mi, raste* (dekle žalostna leži v postelji, pripravljena, da zaradi ljubezni konča svoje življenje). V nekaterih notnih publikacijah so ilustracije tudi na notranjih straneh, tik ob notah; v tem pogledu je posebej zanimiva zbirka B. Šček *Zvezda Marija*, ki je posvečena kraški Materi Božji. Ob uvodni in sklepni ilustraciji, kjer vidimo Marijo oz. Jezusa, nam dve notranji ilustraciji pokažeta pomaganje Matere Božje: medtem ko ilustracija na levi strani nima neposredne povezave z besedilom skladbe, je na desni dobesedna ponazoritev besed »samo ti daješ belo roko grešniku sredi valov«. Z naslovno ilustracijo je Kralj očitno želel poudariti pripadnost kraškemu okolju, zato je narisal stilizirano cerkev in hiše, hkrati pa podoba matere z otrokom v zibeli in podoba Matere Božje, ki nosi žitni snop, nista neposredno povezani z vsebino skladb v tej zbirki.

6 Potem ko sem to besedilo dokončala, je izšla monografija Egon Pelikana Tone Kralj in prostor meje (Ljubljana, 2016), v kateri so mogoče podatki, ki dopolnjujejo moje besede.

7 S. Orel: *Soča voda je šumela*, S. Premrl: *Missa ...*, B. Šček: vse izdaje so v Seznamu, izjema je V *Nazaretu ...*, Vodopivec: *Missa in honorem ...*



Slika 4: Tone Kralj: ilustracije v zbirki Brede Šček *Zvezda Marija*, Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana.



Slika 5: Tone Kralj: ilustracija na platnicah zbirke Brede Šček *Zvezda Marija*, Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana.

Povezave skladateljskega kroga, ki so ga povezovala likovna dela Toneta Kralja, so bile večplastne: družinske, domačijske, politične in povezave s cerkveno glasbo. Breda Šček se je poročila s skladateljem Silvestrom Orлом, mogoče sorodnikom Riharda Orla (1881–1966), skladatelja in zapisovalca ljudskega glasbenega izročila iz Bredinega domačega kraja. V tem krogu pa je bil najbolj znan Stanko Premrl (1880–1965), središčna oseba slovenske cerkvene glasbe v prvi polovici 20. stoletja. Kakor piše Aleš Nagode, je Breda Šček gojila stike z uglednimi ljubljanskimi glasbeniki in med njimi s Premrlom, »ki je s svojimi nasveti in javnimi ocenami njenih objavljenih skladb že v predvojnem času poskušal vzbuditi zanimanje za njeno delo« (Nagode, 2012, 286). Pri Premrlu se je kompozicijo učil tudi Matija Tomc (1899–1986), skladatelj, organist in duhovnik, eden vodilnih slovenskih skladateljev cerkvene glasbe 20. stoletja. V času, ko so bili objavljeni notni zvezki, ki jih je ilustriral Tone Kralj, je bil profesor glasbe na Škofijski gimnaziji v Šentvidu pri Ljubljani. Preostali trije skladatelji so bili, tako kot Breda Šček, Primorci in vsem je bilo skupno ustvarjanje cerkvene glasbe. Najstarejši je bil Ivan Laharnar (1866–1944), orglavec in zborovodja, ki je napisal približno 600 skladb. Vinko Vodopivec (1878–1952) in Lojze Bratuž (Sočenko) (1902–1937) sta se poleg podobnega glasbenega področja, tako kot Breda Šček, skupaj borila proti italijanizaciji v času fašizma in budila slovensko narodno zavest z glasbo.⁸ Bratuž je tragično preminul v svojem 35. letu (Harej, 2013), tako da so bile izdaje njegovih zborovskih del, ki jih je likovno opremil Tone Kralj, objavljene posmrtno.

V tem glasbenem krogu je bil posebej zanimiv Roman Pahor (1899–1949), ki je bil prav tako iz okolice Gorice. V seznamu Kraljevih ilustracij ga najdemo kot založnika devetih notnih izdaj. Zanj je Stanko Premrl zapisal, da je bil spreten risar in kaligraf (Premrl, 2013). Verjetno je šlo za nizke naklade, ker v slovenskih knjižnicah ni ohranjena niti ena izdaja.

Zapis lahko zaokrožimo z mislijo, da je Breda Šček leta 1932 Tonetu Kralju odprla vrata v dolgoletno in plodno sodelovanje z glasbeniki, ki bi mu bilo prav gotovo vredno posvetiti posebno delo z vidika umetnosti in likovne opreme.

Seznam notnih publikacij, ki jih je ilustriral Tone Kralj

Drugače kot je zapisano v kronološkem seznamu Kraljevih ilustracij, objavljenem v katalogu leta 1998 (Kranjc, 1998, 144–145), kjer so ob glasbenih publikacijah tudi knjižne ilustracije, je v nadaljevanju abecedni seznam po priimkih skladateljev. Izdaje, ki so dostopne v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani (NUK), so označene z

⁸ Za Vodopivca je Edo Škulj zapisal, da je skladateljevo bujenje narodne zavesti »dalo njegovemu glasbenemu delu novo in večjo širino« (Škulj, 1986).

asteriskom (*), podatki o obliki Kraljevega sodelovanja (npr. »platnice«) pa so povzeti po katalogu (Kranjc, 1998, 144–145).

Lojze Bratuž (Sočenko)

- *12 obhajilnih pesmi za mešani zbor*, Ljubljana-Zapuže, Roman Pahor, 1939. Platnice.

Ivan Laharnar

- *9 obhajilnih pesmi za mešani zbor*, Ljubljana (opalografija), Roman Pahor, okoli 1939. Platnice.

Silvester Orel

- **Čez Savco ne hodi v vas*, Ljubljana, samozaložba, 1949.
- **Soča voda je šumela*, Ljubljana, samozaložba, 1949.
- **Jez pa le pojdam za Dravčo. 10 ženskih zborov*, Ljubljana, samozaložba, 1950.
- **Na morju tam Jadranskem*, Ljubljana, samozaložba, 1951.

Stanko Premrl

- *Missa in honorem S. Nicolai*, Ljubljana, samozaložba, 1935. Platnice in vinjeta (slika: Batagelj, *Dela ...*)

Breda Šček

- **Zvezda Marija: Pet mešanih zborov Materi božji za izvincerkveno uporabo*, Gorizia, Katoliška knjigarna, 1932. Platnice in ilustracije.
- **Kadar jaz dekle umrla bom*, Trst, samozaložba, 1933. Platnice.
- **Raste mi raste. 7 pesmi za en glas in klavir*,⁹ Trst, samozaložba, 1934. Platnice.
- *V Nazaretu roža raste. 12 poljudnih pesmi Materi Božji za mešani zbor*, Trst, samozaložba, 1934. Platnice in notranja naslovnica.¹⁰
- **Vidim voznika ...: 26 ljudskih pesmi za mešani, moški in ženski zbor*, Trst, samozaložba,¹¹ 1934. Platnice (slika: Batagelj, *Dela ...*)
- *Zbogom duša! 7 nadgrobnih pesmi za moški zbor*, Trst, samozaložba, 1934. Platnice.
- *Čez Pohorje sinje, Loče*, samozaložba, 1935. Platnice.
- *Kralj Matjaž. 10 mladinskih ali ženskih zborov*, Loče, samozaložba, 1935. Platnice.
- **Pojmo spat*, Loče, samozaložba, 1936.¹² Platnice.
- **Oj Vrba*, Ljubljana, samozaložba, 1954. Platnice.

Matija Tomc

- *Blagoslovne pesmi za mešani zbor*, Šentvid nad Ljubljano, samozaložba, 1937. Platnice.

9 V katalogu (Kranjc, 1998, 144) je navedeno, da gre za samozaložbo.

10 V COBISS je vpisana druga izdaja, objavljena v Ločah leta 1937, vendar Kralj ni naveden kot ilustrator.

11 V katalogu (Kranjc, 1998, 144) je navedeno, da gre za samozaložbo.

12 V katalogu (Kranjc, 1998, 144) je navedeno, da gre za samozaložbo. O tej izdaji je vest objavil časopis *Učiteljski tovariš* in povzel del recenzije Lucijana Marije Škerjanca iz *Jutra* (11. april 1936): »V zbirki, ki jo krasi naslovna slika (avtor na sliki ni označen) najdeš 11 pesmi naših pesnikov v nepretenciozni, preprosti, a spevni in uporabni uglasbitvi.«

- *Oj sončni maj. 9 šmarničnih pesmi za mešani zbor deloma z orglami*, Ljubljana-Zapuže: Roman Pahor, 1938. Platnice.
- *Slovenski božič*, Ljubljana, Jugoslovanska knjigarna, 1938. Platnice.
- *10 narodnih pesmi za ženski in mešani zbor*, Ljubljana-Zapuže, samozaložba, Roman Pahor, 1939. Platnice.
- *Rdeča kapica*, Ljubljana (Roman Pahor), 1940. Platnice.

Vinko Vodopivec

- *Kraljici svetogorski. 12 Marijinih pesmi za mešani zbor*, Dravljje, Roman Pahor, 1937. Druga izdaja. Platnice.
- *Missa in honorem B. M. Virginis*, Gorica, Roman Pahor, 1937 (slika: Batagelj).
- *Sveta maša »Vsi blaženi nebeščani«*, Ljubljana-Zapuže, Roman Pahor, 1937. Platnice.
- *10 pesmi v čast presv. Srcu Jezusovemu, za mešani zbor*, Ljubljana-Zapuže, Roman Pahor, 1938. Platnice.
- *Mladinska himna*. Ljubljana, Sederjeva družina, 1939. Ilustracija.

Bibliografija

- Ajlec, R., Rudolf Ivo, v: *Slovenska biografija*, <http://www.slovenska-biografija.si/oseba/sbi525372/> [21. 12. 2016], prva objava: *Slovenski biografski leksikon*, 9. zv., Ljubljana 1960.
- Art déco u HGZ-u, *HaGeZe* 5, 2011, str. 1.
- Batagelj, B., *Dela Toneta Kralja v zasebni lasti*, <http://blaz-batagelj.blogspot.hr/2012/05/dela-toneta-kralja-v-zasebni-lasti.html> [15. 11. 2016].
- Bezić, N., Notna izdanja Édition *Slave* (Slavenski izdavački zavod), Beč, v: *Glazba, riječi i slike: Svečani zbornik za Koraljku Kos* (ur. Katalinić, V., Blažeković, Z.), Zagreb 1999, str. 127–144.
- Bezić, N., Art déco u HGZ-u. Izložba u natuknicama, *HaGeZe* 6, 2011, str. 3.
- Bezić, N., Art déco u Hrvatskom glazbenom zavodu u Zagrebu – tragom jedne izložbe, v: *Musica et artes. Ob osemdesetletnici Primoža Kureta* (ur. Vinkler, J., Weiss, J.), Koper 2015, str. 307–336.
- Bezić, N., *Artefakti art décoa – primjeri iz knjižnice i arhiva Hrvatskoga glazbenog zavoda u Zagrebu*, 2016, neobj.
- Bolha.com*, <http://www.bolha.com/knjige-revije-stripi/knjige-revije-stripi-ostalo/zbogomdusa-1295747834.html> [2. 1. 2017].
- Exposition internationale des arts décoratifs et industriels modernes: Section du Royaume des Serbes, Croates et Slovènes*, razstavni katalog (ur. Millet, G.), Paris 1925, <http://dizbi.hazu.hr/?documentIndex=1&docid=2455> [12. 1. 2015].

- Harej, Z., Bratuž, Lojze, v: *Slovenska biografija*, <http://www.slovenska-biografija.si/oseba/sbi1003070/> [27. 12. 2016], prva objava: *Primorski slovenski biografski leksikon*, 1. knj., 1976.
- Katalog Katedralskog glazbenog arhiva u Dubrovniku: [http://www.hmd-music.hr/katalog/index.php?page=1&srch=\\$srch&orderby=f3%20desc](http://www.hmd-music.hr/katalog/index.php?page=1&srch=$srch&orderby=f3%20desc) [20. 12. 2016].
- Komelj, M., Umetnost Toneta Kralja, v: *Kopitarjevi študijski dnevi II. Predavanja iz 1991 in 1992* (ur. Mahnič, J.), Ljubljana 1993, str. 41–47.
- Kranjc, I. *Tone Kralj, retrospektiva, 22. januar – 22. marec 1998, Moderna galerija Ljubljana* (ur. Kranjc, I.), Ljubljana 1998.
- Nagode, A., Breda Šček (1893–1968) slovenska skladateljica, v: *Pozabljena polovica. Portreti žensk 19. in 20. stoletja na Slovenskem* (ur. Šelih, A. in drugi), Ljubljana 2012, str. 284–288.
- Premrl, S., Pahor, Roman, v: *Slovenska biografija*, <http://www.slovenska-biografija.si/oseba/sbi402321/>, prva objava: *Slovenski biografski leksikon*, zv. 6, Ljubljana 1985. [20. 12. 2016].
- (s.a.), Novosti na knjižnem trgu. Breda Šček: Pojmo spat, *Učiteljski tovariš* 37 [1936], 6. Digitalna knjižnica Slovenije (dLib.si) [20. 12. 2016].
- Škulj, E., Vodopivec, Vinko, v: *Slovenska biografija*, <http://www.slovenska-biografija.si/oseba/sbi800730/>, prva objava: *Slovenski biografski leksikon*, zv. 14, Ljubljana 1986 [20. 12. 2016].
- V. S. R. [Rudolf, Vida], Breda Šček, *Ženski svet* 6, 1938, str. 142–145.

Nada Bezić

Tone Kralj kot ilustrator glasbenih publikacij

Ključne besede: Tone Kralj, Breda Šček, glasbene publikacije, art déco

Leta 2011 sem med pripravami na razstavo *Art déco v Hrvaškem glasbenem zavodu* v knjižnici in arhivu te zagrebške institucije našla precej zanimivega gradiva (note, knjige, koncertne liste itd.). Šlo je za likovna dela 15 avtorjev, rojenih v poznem 19. stoletju, zvečine Hrvatov. Med eksponati je bila izjema, notna izdaja iz moje zbirke z naslovom *Kadar jaz, dekle, umrla bom*. To so priredbe ljudskih pesmi za mešani zbor, delo Brede Šček (1893–1968), ki so bile objavljene v Trstu leta 1933. Ilustracijo na platnici je izdelal Tone (Anton) Kralj (1900–1975), slovenski slikar, grafik in kipar, ki je skladateljico B. Šček verjetno srečal na začetku 30. let. Med letoma 1932 in 1954 je Kralj ustvaril ilustracije za 27 pesmaric sedmih slovenskih skladateljev: Lojze Bratuž, Ivan Laharnar, Silvester Orel, Stanko Premrl, Breda Šček, Matija Tomc in Vinko Vodopivec. Skladateljev niso povezovala zgolj Kraljeve ilustracije njihovih tiskov, ampak tudi ustvarjanje cerkvene glasbe; poleg tega so bili skoraj vsi Primorci. Prispevek razkriva, da je bila Breda Šček po vsej verjetnosti ključna oseba, ki je pripomogla h Kraljevemu ilustratorskemu delu za glasbene tiske. Hkrati pa članek h katalogu *Tone Kralj. Retrospektiva* (ur. I. Kranjc, Ljubljana 1998) dodaja še pet na novo odkritih ilustracij za glasbene zvezke Silvestra Orla (4) in Brede Šček (1).

Nada Bezić

Tone Kralj, Illustrator of Printed Music

Keywords: Tone Kralj, Breda Šček, printed music, art déco

The exhibition *Art Deco in the Croatian Music Institute*, which I prepared in 2011 and was staged in Zagreb, presented interesting material from the Institute's library and archives (sheet music, books, concert programmes, and so on). The artistic focus was on works by 15 artists born in the late 19th century, mainly from Croatia. One exhibit was an exception, however since it comes from my own collection, the edition of *Kadar jaz, dekle, umrla bom* (When I, a girl, will die), a collection of folk songs arranged for a mixed choir by the Slovenian composer Breda Šček (1893–1968), published in Trieste in 1933. The cover illustration was made by Anton (Tone) Kralj (1900–1975), the Slovenian painter, graphic artist and sculptor, who probably met the composer Šček at the beginning of the 1930s. In the period from 1932 to 1954, Kralj made illustrations for 27 scores by seven Slovenian composers: Lojze Bratuž, Ivan Laharnar, Silvester Orel, Stanko Premrl, Breda Šček, Matija Tomc and Vinko Vodopivec. These composers were linked not only by Kralj's contributions to their scores, but also by their engagement in church music, and most were from the same region of Slovenia, Primorska. The research presented in this paper showed that Breda Šček was probably the key person for Kralj's involvement in illustrating sheet music. In addition to the list of works published in the book *Tone Kralj. Retrospective* (ed. by I. Kranjc, Ljubljana 1998), this paper notes five newly discovered works, illustrations for musical scores written by Silvester Orel (4) and Breda Šček (1).